

Pohjanmaan kärjäoikeuden laamanni

Rangaistusseuraamuksen puuttuminen tuomiolauselmalta

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Pohjanmaan kärjäoikeuden 24.5.2021 asiassa dnro R 21/606 antaman tuomion 21/122812 tuomiolauselmalle tehdyn merkinnän perusteella kärjäoikeus oli lisännyt rangaistusseuraamuksen tuomiolauselmalle oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n nojalla.

SELVITYS

Kärjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut kärjätuomari on 29.6.2022 antanut asiasta apulaisoikeuskanslerin häneltä pyytämän selvityksen.

Selvityksessään kärjätuomari on todennut, että kansliasta annetun tuomion tuomiolauselmasta oli puuttunut eritelty rangaistusseuraamus, mitä hän ei ollut tuomiota allekirjoittaessaan havainnut. Kärjätuomarin muistikuvan mukaan syyttäjä oli ilmoittanut hänelle tapahtuneesta virheestä, jonka jälkeen kärjätuomari oli keskusteltuaan asian osapuolten kanssa oikeasta menettelytavasta sopinut tekevänsä tuomiolauselmasta ilmenevän merkinnän. Asiassa ei hänen mukaansa ole päässyt syntymään kenellekään oikeudenmenetyksiä. Korjaus oli tehty

27.5.2021 eli kolme päivää ratkaisun antamisen jälkeen ja korjattu tuomiolauselman toimitettu saman tien sähköpostitse asianosaisille.

RATKAISU

1 Arviointi

1.1 Rangaistusseuraamuksen puuttuminen tuomiolauselmasta

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Käräjäoikeuden asiassa antaman tuomion tuomiolauselmasta on puuttunut vastaajalle tuomittu rangaistusseuraamus.

Puheenjohtajana asiassa toiminut kärjätuomari on menetellyt mainitulta osin huolimattomasti.

1.2 Käräjäoikeuden menettely virheen korjaamisessa

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuinten on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Pykälän 3 momentin mukaan asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

Edellä mainitun säännöksen hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen ([HE 82/1995 vp s. 132-133](#)) mukaan julistetussa tuomiossa oleva selvä virhe, kuten esimerkiksi sakkorangaistuksen kertolaskuvirhe, voidaan korjata. Sen sijaan virheellisesti julistettua rangaistuksen tai korvauksen määrää ei voida korjata kirjoitus- tai laskuvirheenä, koska ulkopuolinen ei voi havaita sitä, perustuuko virhe kirjoitus- tai laskuvirheeseen vai harkinnassa tapahtuneeseen virheeseen.

Oikeuskäytännön mukaan olennaista ei ole se, mitä tuomioistuin on mahdollisesti itse tarkoittanut tuomiolauselman sisällöllä, vaan se, onko tuomiolauselmassa sellainen selvä virhe, joka on ulkopuolisen havaittavissa ja josta ei voida olla järkevästi eri mieltä. Tuomioistuin ei voi itse myöhemmin muuttaa tai parannella antamaansa tuomiota, vaikka tuomio jälkikäteen osoittautuisikin puutteelliseksi tai tulkinnanvaraiseksi. Erityiseen pidättyvyyteen on aihetta silloin, kun mahdollisen virheen korjaaminen saattaisi merkitä tuomiossa vahvistettujen oikeuksien ja velvollisuuksien muuttumista ([KKO 2006:97](#)).

Kirjoitusvirheen korjaamista koskevassa laillisuusvalvontakäytännössä on todettu, että kun ulkopuolisen havaitsijan näkökulmasta kysymys on saattanut olla kirjoitus- tai laskuvirheestä tai tuomioistuimen harkinnassa tapahtuneesta virheestä, vastaajalle tulisi vähintäänkin varata tilaisuus tulla kuulluksi ennen korjauksen tekemistä. Erityisen tarpeelliseksi vastaajan kuuleminen on todettu tapauksissa, joissa korjaus tapahtuu vastaajan vahingoksi.

Tapauksessa tuomiolauselmalla ei ole ollut lainkaan rangaistusseuraamusta, vaikka ratkaisun perusteluissa vastaaja on todettu tuomittavan tuomiolauselmasta ilmenevään vankeusrangaistukseen. Tuomiolauselman virheellisyys on siten sinällään ollut ulkopuolisen selvästi havaittavissa. Rangaistuksen määräämistä koskevasta aikomuksesta ei voida myöskään olla järkevästi eri mieltä. Kuitenkaan ulkopuolinen ei ole alkuperäisen tuomion perusteella voinut päätellä, minkä pituinen vankeusrangaistus vastaajalle on ollut tarkoitus määrätä, kun asia ei ole ilmennyt myöskään ratkaisun perusteluista.

Käräjätuomari on asiassa antamansa selvityksen mukaan ennen korjauksen tekemistä kuullut vastaajaa, joka ei ollut vastustanut korjausta. Vastaajalla on vielä tuomiolauselman korjaamisen jälkeen ollut mahdollisuus hakea tuomioon muutosta.

Yhdyn käräjätuomarin itsensä selvityksessään esittämään näkemykseen, jonka mukaan vastaajan tai kenenkään muunkaan oikeusturva ei ole asiassa hänen menettelynsä seurauksena vaarantunut. Tuomiolauselmalla olleen virheen korjaamisella oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 9 §:n nojalla on asiassa vältytty tarpeettomalta muutoksenhaulta, sen aiheuttamilta kustannuksilta sekä asian ratkaisemisen viivästymiseltä. Käräjätuomarin menettely virheen korjaamisessa ei anna aihetta laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

2 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Käräjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut käräjätuomari on menettelyt huolimattomasti, kun hänen rikosasiassa laatimansa tuomion tuomiolauselmasta on puuttunut vastaajalle määrättyksi tarkoitettu rangaistusseuraamus.

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen tuomion laatimisessa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Pyydän saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Leo Lahtinen